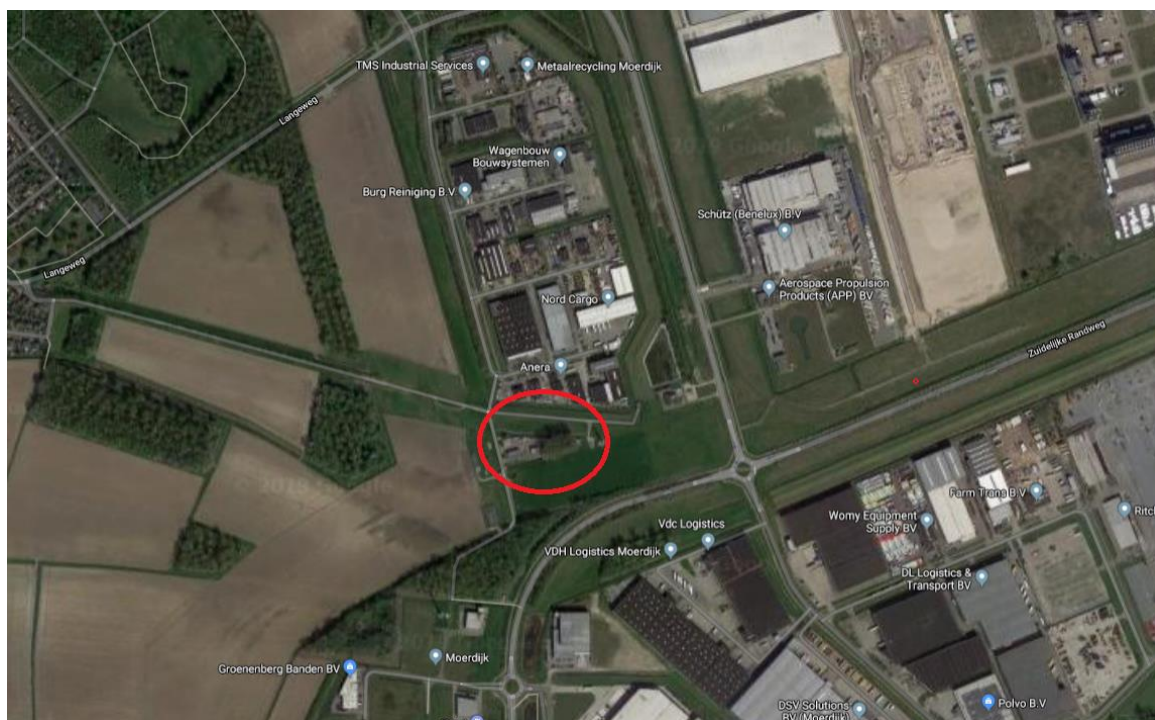

Memo

memonummer	200601-001	
datum	14 januari 2020	
aan	ODBN	
van	R.J. Buijs	Buijs Eco Consult B.V.
project	Uitgifte terrein Keteldiep-Nieuwendijk	
projectnr.	200601	
betreft	Ecologisch werkprotocol	
Uw kenmerk:	Z/058729/160605 & Z/109054	
Bijlagen	1. Wettelijk kader	

1. Aanleiding

Havenbedrijf Moerdijk gaat het bosje aan de achter de Zoutloods (Keteldiep-Nieuwendijk) rooien i.v.m. uitgifte aan Air Liquide. Hiertoe wordt de aanwezige beplanting Populieren en bebouwing (sleufloodsen) en lichtmasten verwijderd. Hiertoe is in december 2019 reeds een melding vellen houtopstand gedaan bij de ODBN (Kenmerk Z/109054). Deze memo beschrijft de bevindingen en maatregelen ten aanzien van soortbescherming (zie bijlage 1 voor wettelijk kader). De voorgenomen ingreep is in kader van de Ontheffing Z/058729/169605 voor 1 december 2019 gemeld aan de ODBN. Deze memo (ecologisch werkprotocol dient samen met het meldingsformulier uiterlijk 2 weken voorafgaand uitvoering ter kennisgeving te worden gedeeld met de ODBN).

Figuur 1. Ligging plangebied

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood kader) en bouwlocatie (geel kader)

2. Beschermde soorten

In kader van het bouwrijp opleveren van het terrein is aanvullend op het onderzoek beschreven in het managementplan beschermde soorten (MBS) aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid en gebruik van beschermde soorten (overeenkomstig de ontheffing gebiedsgerichte aanpak natuur (kenmerk Z/058729/160605).

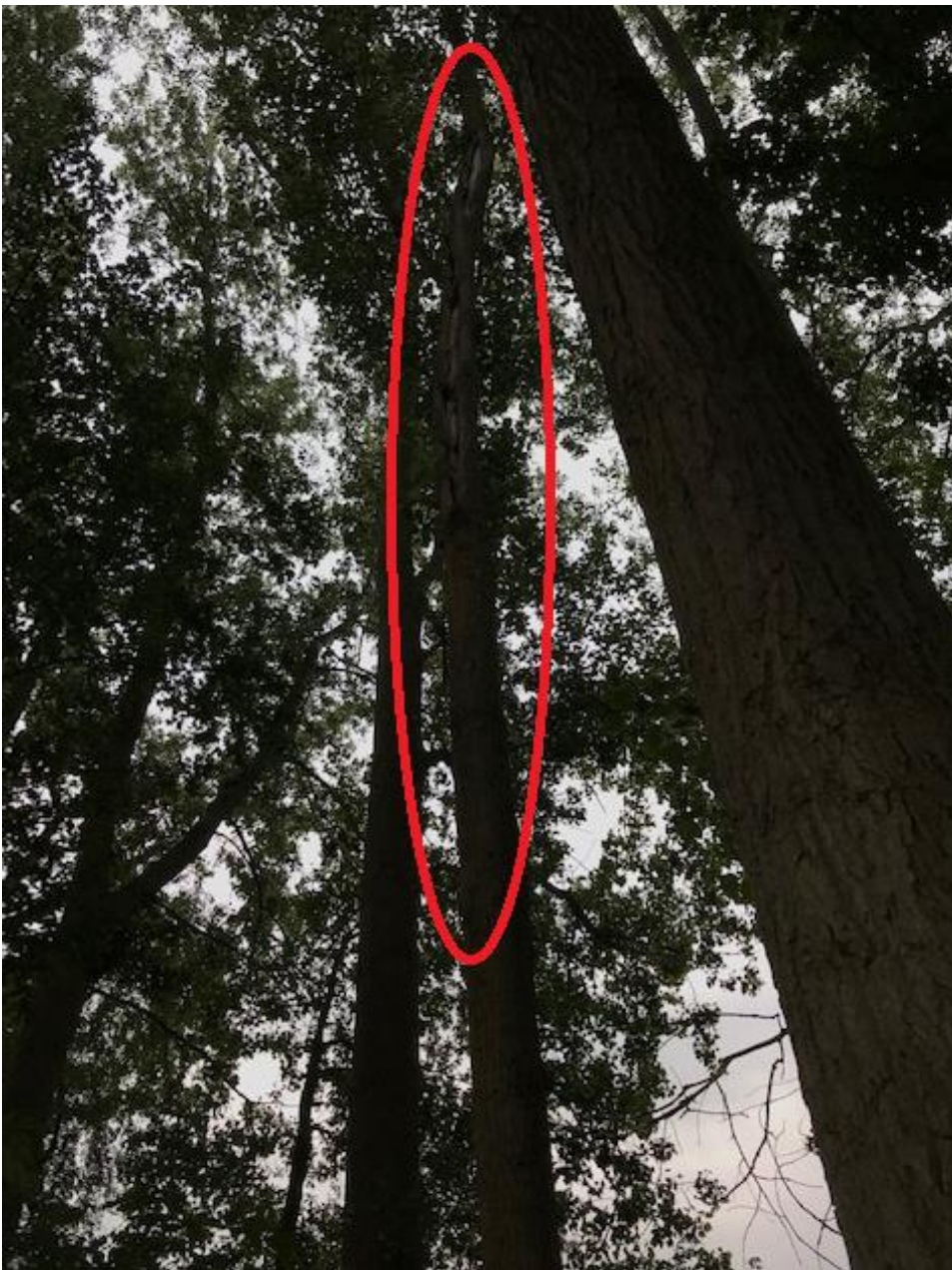
Vanwege de aanwezigheid van een dode boom met voor vleermuizen geschikte holtes zijn in september 2019 zijn twee gerichte bezoeken gebracht voor vleermuizen (conform vleermuisprotocol 2017 en is in de nabijheid van deze boom een songmeter geplaatst voor opnames (zie figuur 3). Om de potentie van het gebied voor kleine marterachtigen te beoordelen is in september eveneens een wildcamera geplaatst met als lokmiddel sardientjes en haring in de periode september-november (minimaal 12 weken). In totaal is het gebied 5 keer bezocht in de periode september – november 2019.

Figuur 3, Songmeter en wildcamera

Resultaten

De bebouwing op het aangrenzende terrein die gaat wijken voor de ingreep heeft geen beschermde functies voor flora en fauna. De populieren bevatten geen grote nesten die in gebruik kunnen zijn door jaarrond beschermde roofvogels. Wel kunnen algemeen beschermde vogels zoals houtduif en grote bonte specht alsmede soorten als fitis en tijnfjaf gebruik maken van het bosje als broedgebied. In de omgeving zijn voldoende alternatieven voor deze soorten om zich te hervestigen. Tijdens het vleermuisonderzoek is vastgesteld dat de dode populier met gaten (zie figuur 4) in gebruik is als paarverblijf door een mannetje ruige dwergvleermuis. Andere functies en bewoning door overige soorten vleermuizen is niet vastgesteld en wordt ook niet verwacht door de staat van onderhoud en beperkt bufferende werking van deze boom. Het bosje wordt gebruikt door foeragerende gewone en ruige dwergvleermuizen. Een enkele keer is een passerende laatvlieger vastgesteld. Het bosje staat op zichzelf en vormt geen onderdeel van een essentiële vliegroute en er is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de directe omgeving (waarmee het bosje geen essentieel foerageergebied vormt). Op de wildcamera zijn voornamelijk bosmuizen vastgelegd alsmede 1 keer een bezoek van steenmarter (zie figuur 5) en enkele keer een egel (zie figuur 6). Andere marterachtigen zijn niet vastgesteld. De waarneming van steenmarter betreft een incidenteel passerend exemplaar. Essentiële functies voor marterachtigen zijn niet aanwezig danwel vastgesteld.

Figuur 4. Dode populier met rottingsgaten

Figuur 5. Passerende steenmarter.

Figuur 6. Egel

Mitigerende maatregelen

Voor algemeen voorkomende broedvogels zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden in de groenstroken rondom het havenbedrijf Moerdijk om zicht te vestigen. Dit zelfde geldt ook voor voeragerende vleermuizen. Voor de teloorgang van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis zijn in maart 2018 40 vleermuiskasten opgehangen in de groenstroken rond het havengebied van Moerdijk. Omdat deze zich op wat grotere afstand bevinden van het plangebied zijn begin september 4 vleermuiskasten geplaatst in de omgeving langs de Vogelweg. Ondanks dat er geen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen zijn vastgesteld dient in kader van de gebiedsgerichte aanpak natuur een deel van het vrijkomende hout op aanwijzing ecoloog te worden verwerkt op rillen elders op Moerdijk (zie uitwerking werkprotocol).

Figuur 7 Opgehangen vleermuiskasten (4 exemplaren) Vogelweg (impressie)

3. Ecologisch werkprotocol uitvoering

De werkzaamheden (rooien beplanting) dient te worden uitgevoerd buiten het kwetsbare broedseizoen voor vogels (voor 1 maart 2020). De werkzaamheden bestaan uit het vellen van de bomen en frezen van de aanwezige stobben. Ook zal het terrein aansluitend worden aangevuld/geeagliseerd worden ten behoeve van het bouwrijp overdragen.

Voorafgaand de daadwerkelijke kap (begin februari, uiterlijk voor 1 maart afgerond) zal een ecooloog van Buijs Eco Consult een flora en faunacheck uitvoeren waarbij visueel wordt geïnspecteerd of er nog beschermde soorten aanwezig zijn die een belemmering kunnen vormen voor de voorgenomen kap.

Bij de kap wordt vanuit 1 werkrichting gewerkt zodat dieren een vluchtmogelijkheid hebben en zelfstandig het plangebied kunnen verlaten.

Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd tijdens de daglichtperiode

Met een deel van het vrijkomende materiaal worden in het beheergebied van het Havenbedrijf Moerdijk op aanwijzing ecooloog enkele takkenrillen gemaakt om de functies voor kleine marterachtigen en te versterken. Deze takkenrillen zullen vervolgens worden opgenomen in de digitale beheerkaart van het Havenbedrijf Moerdijk.

De uitvoerende partij krijgt voorafgaand de uitvoering een toolbox flora en fauna van de ecooloog zodat bescherming geborgd is.

Figuur 8. Zoeklocaties aan te brengen takkenrillen

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedsspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overal** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfsplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- **Overige ‘nationaal beschermde’ soorten:**
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en ‘doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort’.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermde soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.